

A TANTÁRGY ADATLAPJA

Zenei nyelvfejlődés-történet 2 (Limbajul muzical sub aspect istoric 2)

Egyetemi tanév: 2026-2027

1. A képzési program adatai

1.1. Felsőoktatási intézmény	Babeş–Bolyai Tudományegyetem, Kolozsvár
1.2. Kar	Református Tanárképző és Zeneművészeti Kar
1.3. Intézet	Református Tanárképző és Zeneművészeti Intézet
1.4. Szakterület	Zene
1.5. Képzési szint	Mesterképzés (MA)
1.6. Tanulmányi program/ Képesítés	Zeneművészet a kortárs térben
1.7. Képzési forma	Nappali

2. A tantárgy adatai

2.1. A tantárgy neve	Zenei nyelvfejlődés-történet 2 (Limbajul muzical sub aspect istoric 2)			A tantárgy kódja	TMM 1203
2.2. Az előadásért felelős tanár neve	dr. Fekete Miklós				
2.3. A szemináriumért felelős tanár neve	dr. Fekete Miklós				
2.4. Tanulmányi év	2	2.5. Félév	2	2.6. Értékelés módja	Vizsga
2.7. Tantárgy rendszere	Kötelező			2.8. Tantárgy típusa	Alaptárgy

3. Teljes becsült idő (az oktatási tevékenység féléves óraszám)

3.1. Heti óraszám	2	melyből: 3.2. előadás	1	3.3. szeminárium/labor/projekt	1
3.4. Tantervben szereplő összórászám	24	melyből: 3.5. előadás	12	3.6. szeminárium/labor	12
3.5 Az egyéni tanulmányi idő (ET) és az önképzési tevékenységekre (ÖT) szánt idő elosztása:					óra
3.5.1. A tankönyv, a jegyzet, a szakirodalom vagy saját jegyzetek tanulmányozása (ET)					28
3.5.2. Könyvtárban, elektronikus adatbázisokban vagy terepen való további tájékozódás					6
3.5.3. Szemináriumok/ laborok, házi feladatok, portfóliók, referátumok, esszék kidolgozása (nagyobb vagy egyenlő a tantárgy naptárában az ellenőrzési feladatokra előírt összórászámmal)					28
3.5.4. Egyéni készségfejlesztés (tutorálás)					2
3.5.5. Vizsgák					2
3.5.6. Más tevékenységek: koncertrésztétel (opera, filharmónia, ANMGD, stb.), önálló zenehallgatás, konferencia-résztétel, nyílt intézményi programokon való résztétel, stb.					10
3.7. Egyéni tanulmányi idő (ET) és önképzési tevékenységekre (ÖT) szánt idő összórászám					76
3.8. A félév összórászám					100
3.9. Kreditszám					4

4. Előfeltételek (ha vannak)

4.1. tantervi	BA-szintű zeneelméleti, zenetörténeti-zeneirodalmi, formatani, összhangzattani, ellenponttani alapismeretekkel való rendelkezés
4.2. kompetenciabeli	- zenei képességekkel való rendelkezés (zenei hallás, ritmusérzék) - kottaolvasási készséggel való rendelkezés - zenei elemzési készséggel való rendelkezés

5. Feltételek (ha vannak)

5.1. Az előadás lebonyolításának feltételei	75 %-os jelenléti kötelezettség - olvasmányok tanulmányozása és feladatok elvégzése
---	---

5.2. A szeminárium/ labor lebonyolításának feltételei	• 100 %-os jelenléti kötelezettség • szemináriumi feladatok megoldása (órák keretében és tanórákon kívül) • szemináriumi bemutatók megtartása, projektek elkészítése
---	--

6.1. A tanulmányi program elvégzése során elsajátított kompetenciák (a tantervből kell átvenni)¹

Szakmai kompetenciák	
Kompetencia kódja	Kompetencia
CP7	Kontextusba helyezi művészeti tevékenységét
CP10	Kiválasztja egy zenei kompozíció elemeit
CP12	Repertoárt állít össze
CP15	Művészeti alkotásokat vitat meg
Transzverzális kompetenciák	
Kompetencia kódja	Kompetencia
CT4	Adekvát zenét választ a képzési tevékenységekhez

6.2. A tanulmányi programra jellemző képzési eredmények (a tantervből kell átvenni)²

A tantárgy által megcélzott tanulási eredmények		
Kompetencia kódja	Ismeret és megértés (Knowledge and understanding)	Specifikus tudományos készségek (Specific academic skills)
CP7	A hallgató ismeri művészeti szakterületének releváns történeti, kulturális és esztétikai vonatkozásait, és érti a művészi alkotás, valamint annak társadalmi, kulturális és ideológiai kontextusa közötti összefüggéseket.	A hallgató képes a művészeti tevékenységet tágabb kulturális és interdiszciplináris összefüggésekben elemezni és értelmezni, megalapozott és érvekkel alátámasztott következtetéseket fogalmazva meg, valamint az alkotásokat művészeti irányzatokhoz, stílusokhoz és esztétikai paradigmákhoz kapcsolni.
CP10	A hallgató ismeri a zenei kompozíciók alapvető szerkezeti elemeit és részeit, és érti az ezek között fennálló kapcsolatokat.	A hallgató képes a zenei kompozíciók releváns elemeit és sajátosságait azonosítani, elemezni és megalapozottan kiválasztani az értelmezési, elemzési vagy alkotói kontextus függvényében.
CP12	A hallgató ismeri a tananyagok kidolgozásának és kiválasztásának alapjául szolgáló pedagógiai és módszertani elveket. Érti a tartalmaknak a tanulók életkori sajátosságaihoz és felkészültségi szintjéhez való igazításának jelentőségét.	A hallgató képes az oktatási céloknak és a művészeti kontextusnak megfelelő tananyagok kidolgozására, kiválasztására és adaptálására. Változatos forrásokat és eszközöket alkalmaz a tanulási folyamat támogatására.

¹ A tanulmányi program tantervből át kell venni azokat a szakmai és/vagy transzverzális kompetenciákat, amelyek fejlesztéséhez az a tantárgy is hozzájárul, amelyhez az adott tantárgyi adatlap készült. Minden kompetencia esetében változatlan formában át kell venni a teljes kijelentést, beleértve a kompetencia kódját is, ahogyan a tantervben megjelenik. Amennyiben a két kategória közül valamelyikből nem vesznek át kompetenciákat, a táblázatban az adott kategóriának megfelelő sort törölni kell.

² Meg kell említeni a tanulmányi programra jellemző képzési eredményeket, amelyek fejlesztéséhez az a tantárgy is hozzájárul, amelyhez az adott tantárgyi adatlap készült. A tantárgy típusának (alaptárgy/szaktárgy/kiegészítő tárgy) megfelelő jellemzőket változatlan formában kell átvenni a tantervből, és a kapcsolódó kompetencia jobb oldalán kell feltüntetni.

CP15	A hallgató ismeri a zenei műalkotások elemzéséhez és értelmezéséhez kapcsolódó fogalmakat, elméleteket és szakterminológiát, és érti azok történeti, kulturális és esztétikai kontextusát.	A hallgató képes zenei műalkotások kritikai elemzésére és megvitatására, megalapozott és érvekkel alátámasztott következtetéseket fogalmaz meg, és megfelelő szakmai nyelvezetet alkalmaz.
CT4	A hallgató ismeri az oktatási tevékenységekhez alkalmazott repertoár kiválasztásának pedagógiai, stílári és technikai szempontjait, és érti annak a tanulók felkészültségi szintjéhez és az oktatási célokhoz való igazítását.	A hallgató képes az oktatási célhoz megfelelő zenei repertoár kiválasztására, a repertoárválasztás szakmai indoklására, valamint a kiválasztott repertoárnak a képzési kontextushoz és a tanulók profiljához való igazítására.

7. Tárgy-specifikus tanulási eredmények

Ismeret és megértés (Knowledge and understanding)	
- Azonosítja és leírja a különböző kultúrák, stílusok, műfajok és zenei formák jellegzetességeit, más művészeti területekkel és/vagy történeti vonatkozásokkal összefüggésben, különös tekintettel a szakirány specifikus repertoárjára. - Ismeri és használja a zenei vagy a területhez kapcsolódó releváns információforrásokat. - Azonosítja, meghatározza és leírja azokat a zenei nyelvi elemeket, amelyek a műelemzési módszerek alapját képezik, különös tekintettel a szakirány területére. - Ismerteti és osztályozza a (szakirány függvényében eltérő jellegű és összetettségű) zenei műveket stilisztikai sajátosságaik alapján, figyelembe véve a történeti és kulturális kontextust. - Gyűjt, értékkel, kiválaszt és rendszerezetten feldolgoz zenei vagy a területhez kapcsolódó információkat (történeti, kulturális, esztétikai, stilisztikai stb.). - Önállóan elemzi és értékeli az írott (partitúra) és a hangzó (audíció) anyag közötti összefüggést, a szakirányhoz igazodó, különböző korszakokból és stílushoz tartozó művek esetében.	
Specifikus tudományos készségek (Specific academic skills)	
- Különbféle művészeti és társadalmi kontextusokban képes eligazodni, alkalmazva a stílusokra, műfajokra, formákra és zenei tradíciókra vonatkozó ismereteit saját zenei-művészi tevékenységének megalapozására és alakítására. - Folyamatosan bővíti, sokszínűsíti, árnyalja és finomítja saját művészi nézőpontját a zenei-művészeti terület releváns információforrásainak tanulmányozásával. - Kreatív és kritikai módon elemez a szakirány specifikus repertoárjához tartozó zenei alkotásokat.	

8. A tantárgy tartalma

8.1 Előadás	Didakt. módszerek
A rokokó dallam. Sajátosságok. (gáláns stílus, <i>empfindsamer Stil</i> , Mannheimi iskola, Bach-fiúk zenéje) Zenei-stilisztikai elemzések.	előadás, bemutatás, problematizálás, interaktív párbeszéd, brainstorming, egyéni/csoportos munka
A klasszikus dallam alakulása és a klasszika harmóniai nyelvezete. Zenei-stilisztikai elemzések.	előadás, bemutatás, problematizálás, interaktív párbeszéd, brainstorming, egyéni/csoportos munka
A dallam és forma kölcsönhatása, valamint a dallam és harmónia kölcsönhatása a zenei klasszikában.	előadás, bemutatás, problematizálás, interaktív párbeszéd,

Zenei-stilisztikai elemzések.	brainstorming, egyéni/csoportos munka
A klasszika műfajfejlődése. Zenei-stilisztikai elemzések.	előadás, bemutatás, problematizálás, interaktív párbeszéd, brainstorming, egyéni/csoportos munka
A romantikus és későromantikus dallam. A túlfeszített és túlsúlyolt harmóniahasználata hatása a dallamalakításra. Zenei-stilisztikai elemzések.	előadás, bemutatás, problematizálás, interaktív párbeszéd, brainstorming, egyéni/csoportos munka
A hangszerfejlődés kihatása a zeneirodalom alakulására. Zenei-stilisztikai elemzések.	előadás, bemutatás, problematizálás, interaktív párbeszéd, brainstorming, egyéni/csoportos munka
A program dallamformáló, formabontó és harmóniaalakító jellege. Zenei-stilisztikai elemzések.	előadás, bemutatás, problematizálás, interaktív párbeszéd, brainstorming, egyéni/csoportos munka
A romantikus operaszínpad dallamossága. Zenei-stilisztikai elemzések.	előadás, bemutatás, problematizálás, interaktív párbeszéd, brainstorming, egyéni/csoportos munka
Az impresszionizmus dallamvilága és harmóniavilága. Zenei-stilisztikai elemzések.	előadás, bemutatás, problematizálás, interaktív párbeszéd, brainstorming, egyéni/csoportos munka
A „modern” dallam. A „modern” harmónia. Zenei-stilisztikai elemzések.	előadás, bemutatás, problematizálás, interaktív párbeszéd, brainstorming, egyéni/csoportos munka
A ritmus jellegének zeneirodalmi fontossága a különböző művészettörténeti korokban. Zenei-stilisztikai elemzések.	előadás, bemutatás, problematizálás, interaktív párbeszéd, brainstorming, egyéni/csoportos munka
A népzene hatásának térhódítása. Zenei-stilisztikai elemzések.	előadás, bemutatás, problematizálás, interaktív párbeszéd, brainstorming, egyéni/csoportos munka
Külső hatások dallamformáló ereje (táncdallamok, jazz, populáris zenestílusok). Zenei-stilisztikai elemzések.	előadás, bemutatás, problematizálás, interaktív párbeszéd, brainstorming, egyéni/csoportos munka
Az improvizáció különböző korokban. Zenei-stilisztikai elemzések. Ismétlés.	előadás, bemutatás, problematizálás, interaktív párbeszéd, brainstorming, egyéni/csoportos munka

8.2 Szeminárium	Didakt. módszerek
A rokokó dallam. Sajátosságok. (gáláns stílus, <i>empfindsamer Stil</i>, Mannheimi iskola, Bach-fiúk zenéje) Zenei-stilisztikai elemzések.	problematicizálás, interaktív párbeszéd, brainstorming, zenehallgatás, megfigyeltetés, egyéni/csoportos munka
A klasszikus dallam alakulása és a klasszika harmóniai nyelvezete. Zenei-stilisztikai elemzések.	problematicizálás, interaktív párbeszéd, brainstorming, zenehallgatás, megfigyeltetés, egyéni/csoportos munka
A dallam és forma kölcsönhatása, valamint a dallam és harmónia kölcsönhatása a zenei klasszikában. Zenei-stilisztikai elemzések.	problematicizálás, interaktív párbeszéd, brainstorming, zenehallgatás, megfigyeltetés, egyéni/csoportos munka
A klasszika műfajfejlődése. Zenei-stilisztikai elemzések.	problematicizálás, interaktív párbeszéd, brainstorming, zenehallgatás, megfigyeltetés, egyéni/csoportos munka
A romantikus és későromantikus dallam. A túlfeszített és túlszűfolt harmóniahasználat hatása a dallamalakításra. Zenei-stilisztikai elemzések.	problematicizálás, interaktív párbeszéd, brainstorming, zenehallgatás, megfigyeltetés, egyéni/csoportos munka
A hangszerfejlődés kihatása a zeneirodalom alakulására. Zenei-stilisztikai elemzések.	problematicizálás, interaktív párbeszéd, brainstorming, zenehallgatás, megfigyeltetés, egyéni/csoportos munka
A program dallamformáló, formabontó és harmóniaalakító jellege. Zenei-stilisztikai elemzések.	problematicizálás, interaktív párbeszéd, brainstorming, zenehallgatás, megfigyeltetés, egyéni/csoportos munka
A romantikus operaszínpad dallamossága. Zenei-stilisztikai elemzések.	problematicizálás, interaktív párbeszéd, brainstorming, zenehallgatás, megfigyeltetés, egyéni/csoportos munka
Az impresszionizmus dallamvilága és harmóniavilága. Zenei-stilisztikai elemzések.	problematicizálás, interaktív párbeszéd, brainstorming, zenehallgatás, megfigyeltetés, egyéni/csoportos munka
A „modern” dallam. A „modern” harmónia. Zenei-stilisztikai elemzések.	problematicizálás, interaktív párbeszéd, brainstorming, zenehallgatás,

	megfigyeltetés, egyéni/csoportos munka
A ritmus jellegének zeneirodalmi fontossága a különböző művészettörténeti korokban. Zenei-stilisztikai elemzések.	problematicizálás, interaktív párbeszéd, brainstorming, zenehallgatás, megfigyeltetés, egyéni/csoportos munka
A népzene hatásának térhódítása. Zenei-stilisztikai elemzések.	problematicizálás, interaktív párbeszéd, brainstorming, zenehallgatás, megfigyeltetés, egyéni/csoportos munka
Külső hatások dallamformáló ereje (táncdallamok, jazz, populáris zenestílusok). Zenei-stilisztikai elemzések.	problematicizálás, interaktív párbeszéd, brainstorming, zenehallgatás, megfigyeltetés, egyéni/csoportos munka
Az improvizáció különböző korokban. Zenei-stilisztikai elemzések. Ismétlés.	problematicizálás, interaktív párbeszéd, brainstorming, zenehallgatás, megfigyeltetés, egyéni/csoportos munka
Könyvészet • *** <i>The New Grove Dictionary of Music and Musicians</i>. 2001. Macmillan Publishers. London. • ANGI István 2003. <i>Zeneesztétikai előadások I. és II. kötet</i>. Scientia Kiadó. Nagyvárad. • BÁRDOS Lajos 1961. <i>Modális harmóniak</i>. Zeneműkiadó. Budapest. • BERNSTEIN 1979. <i>A megválaszolatlan kérdés</i>. Zeneműkiadó. Budapest. • BOYDEN, Matthew 2009. <i>Az opera kézikönyve</i>. Park Könyvkiadó. Budapest. • CROCKER, Richard L. 2014. <i>A History of Musical Style</i>. Dover Publications. New York. • DAHLHAUS, Carl 2004. <i>Az abszolút zene eszméje</i>. Typotex Kiadó. Budapest. • DAHLHAUS, Carl – EGGBRECHT, Hans Heinrich 2004. <i>Mi a zene?</i> Osiris Kiadó. Budapest. • DENIZEAU, Gérard 2009. <i>A zenei műfajok képes enciklopédiája</i>. Rózsavölgyi és Társa. Budapest. • EGGBRECHT, Hans Heinrich 2009. <i>A nyugat zenéje – Folyamatok és állomások a középkortól napjainkig</i>. Typotex Kiadó. Budapest. • GÁRDONYI Zsolt – NORDHOFF, Hubert 2012. <i>Összhang és tonalitás</i>. Rózsavölgyi és Társa. Budapest. • GYÖRFFY István – BEISCHER-MATYÓ Tamás – KERESZTES Nóra 2009. <i>Klasszikus összhangzattan</i>. Rózsavölgyi és Társa. Budapest. • HAMILTON, Kenneth 2018. <i>Az aranykor után. Romantikus zongorajáték és modern előadás</i>. Rózsavölgyi és Társa. Budapest. • HANSLICK, Eduard 2007. <i>A zenei szép</i>. Typotex Kiadó. Budapest. • HARNONCOURT, Nikolaus 2002. <i>Zene mint párbeszéd</i>. Európa Könyvkiadó. Budapest. • HOLOMAN, D. Kern 2015. <i>Szimfonikus zenekar</i>. Rózsavölgyi és Társa. Budapest. • HOLOPOV, J. Ny. 1978. <i>A 20. századi zene harmóniavilágáról</i>. Zeneműkiadó. Budapest. • ILIUȚ, Vasile 1995/1997/1998. <i>De la Wagner la contemporani – vol. II, III. și IV</i>. Editura Muzicală. București. • KEDVES Tamás 1999. <i>Estztika – Estztikai és zeneesztztikai alapismeretek</i>. Nemzeti Tankönyvkiadó. Budapest. • KEDVES Tamás, <i>Szöveggyűjtemény a zeneesztztikai tanulmányokhoz</i>, Nemzeti Tankönyvkiadó, 1997 • KÓKAI Rezső – FÁBIÁN Imre 1961. <i>Századunk zenéje</i>. Zeneműkiadó. Budapest. • LEBRECHT, Norman 2000. <i>Művészek és menedzserek – avagy rekvem a komolyzenéért</i>. Európa Könyvkiadó. Budapest. • MICHELS, Ulrich 2003. <i>Atlasz – Zene</i>. Athenaeum 2000 Kiadó. Budapest. • MOLNÁR Antal 1971. <i>Gyakorlati zeneesztztika</i>. Zeneműkiadó. Budapest. • PÁNDI Marianne 2005, 1972, 1973, 1975. I. <i>Hangversenykalauz</i>: II. <i>Versenyművek</i>, III. <i>Kamaraművek</i>, IV. <i>Zongoraművek</i>. Saxum Kiadó / Zeneműkiadó. Budapest. • PINTÉR Tibor 2012. <i>Tört akkordok – Zeneesztztikai írások</i>. L'Harmattan. Budapest. • ROSEN, Charles 1977. <i>A klasszikus stílus</i>. Zeneműkiadó. Budapest. • ROSEN, Charles 2003. <i>The Romantic Generation</i>. Harvard University Press. Cambridge, Massachusetts.	

- SALZMAN, Eric 1980. *A 20. század zenéje*. Zeneműkiadó. Budapest.
- SZABOLCSI Bence 1957. *A melódia története – Vázlatok a zenei stílus múltjából*. Zeneműkiadó. Budapest.
- SZELÉNYI István 1960. *Gyakorlati modulációtan*. Zeneműkiadó. Budapest.
- SZELÉNYI István 1965. *A romantikus zene harmóniavilága*. Zeneműkiadó. Budapest.
- TERÉNYI Ede 1978. *Zene marad a zene?* Kriterion Könyvkiadó. Bukarest.
- ȚĂRANU, Cornel 1981. *Elemente de stilistică muzicală (Secolul XX), vol. I*. Conservatorul „G. Dima”, Cluj-Napoca.
- UJFALUSSY József 1980. *Zenéről, Esztétikáról*. Zeneműkiadó. Budapest.
- VEDRES Csaba 2006. *Mi az, hogy könnyűzene?* Kairosz Kiadó. Budapest.
- WILHEIM András (szerk.) 2003. *Szabolcsi Bence válogatott írásai*. Typotex Kiadó. Budapest.
- WÖRNER, Karl H. 2007. *A zene története*. Vivace Zenei Antikvárium és Kiadó. Budapest.
- ZOLTAI Dénes 1969. *A zeneesztétika története – Éthosz és affektus*. Zeneműkiadó, Budapest.

9. Értékelés

Tevékenység típusa	9.1 Értékelési kritériumok ³	9.2 Értékelési módszerek ⁴	9.3 Aránya a végső jegyben
9.4 Előadás	- A. vizsga: szóbeli / írásbeli / projekt, stb.;	- problematizálás - számonkérés - vizsga	70%
9.5 Szeminárium/ Labor	- aktív szemináriumi jelenlét és tevékenység; - B. a kijelölt órai és önálló szemináriumi feladatok teljesítése (dolgozat / portfólió / projekt / zenei összeállítás, stb. elkészítése és bemutatása);	- folyamatos megfigyelés - portfólió - bemutatás	20%
	- D. hivatalból járó pontszám (1 jegypont)		10%
9.6 A teljesítmény minimumkövetelményei			
- aktív részvétel az új témák kibontásakor és problematizálásakor (kurzus), illetve azok gyakorlati feldolgozásain (szeminárium, önálló feladatok és munkák) – az órák min. 75%-án; - a félév alatti szemináriumi munkák 100%-os elvégzése kizáró jellegű feltétele a szessziós vizsgán való részvételnek; - a vizsgapontszám min. 50%-ának teljesítése;			

10. SDG-ikonok (Fenntartható fejlődési célok/ Sustainable Development Goals)⁵

		A fenntartható fejlődés általános ikonja						
								

³ Az értékelési kritériumoknak közvetlenül tükrözniük kell a tanulmányi program és a tantárgy szintjén kitűzött képzési eredményeket. Pontosabban, a várható képzési eredményeknél felsorolt eredményeket értékelik.

⁴ Javasolt mind a végső kiértékelési módszerek, mind a folyamatos kiértékelési stratégia meghatározása.

⁵ Válasszon ki egyetlen olyan ikont, amely az *Egyetemi folyamatban történő alkalmazására vonatkozó eljárás* szerint legjobban illeszkedik az adott tantárgyhoz. Ha a tantárgy általánosságban foglalkozik a fenntartható fejlődéssel (pl. bemutatja/bevezeti a fenntartható fejlődés általános kereteit stb.), akkor a Fenntartható Fejlődés általános ikonja rendelhető hozzá. Ha egyetlen ikon sem vonatkozik a tantárgyra, válassza az utolsó opciót: „Nem alkalmazható”.

								Nem alkalmaz- ható

Kitöltés időpontja:
2026. 04. 25.

Előadás felelőse:
dr. Fekete Miklós

Szeminárium felelőse:
dr. Fekete Miklós

Az intézeti jóváhagyás dátuma:

Intézetigazgató: